

PACTE PER LA MOBILITAT

I
AVALUACIÓ PROPOSITIVA /
AVANÇ DE CONCLUSIONS

El valor del Pacte

01

“

Són molt poques les ciutats que han mantingut aquests marcs de treball de forma continuada.

Hi ha acord en valorar el Pacte, la seva trajectòria i continuïtat durant 25 anys com un element molt positiu i com un actiu de la ciutat.

Hi ha coincidència en assenyalar que el Pacte de Barcelona va ser i ha estat un referent per a moltes ciutats.

Són molts els entrevistats que reconeixen l'audàcia i el valor dels responsables que el van impulsar i el repte de mantenir una iniciativa i un òrgan de forma continuada durant 25 anys.

“

Tothom aporta la seva singularitat en la manera de veure les coses

Com a principals aportacions, es destaca la seva contribució en:

- **Sensibilitzar** a tots els actors sobre les polítiques de mobilitat urbana sostenible, una nova perspectiva en la planificació de la ciutat en la que el centre són les persones.
- Facilitar les **relacions** i el coneixement de les diferents organitzacions (els seus representants, els posicionaments, opinions, interessos i necessitats).
- Facilitar oportunitats d'**aprenentatge** sobre les noves aproximacions i solucions de la mobilitat urbana.
- Facilitar el **coneixement** sobre la **diagnosi**, la situació actual de la ciutat i aprofundir en els problemes que cal afrontar.
- Facilitar la **transparència i la rendició de comptes** en les polítiques públiques.

Una eina per a la gestió de la complexitat

El “govern” de la mobilitat urbana -el procés de presa de decisions i de provisió de serveis que afecten la mobilitat- està repartit entre moltes institucions i organitzacions de diferent àmbit territorial i sectorial (transport, urbanisme, logística..

Hi ha una gran coincidència en destacar el paper del Pacte com a una eina per a facilitar l’articulació de la diversitat d’interessos que cal tenir en compte en la política de mobilitat.

Totes les persones entrevistades fan esment a la complexitat com un dels trets característiques de la política de mobilitat urbana.

Aquesta complexitat s’expressa en:

- La pluralitat d’actors involucrats (públics i privats).
- Els diferents nivells de govern territorial i àmbits sectorials.
- Les diferents escales d’intervenció territorial.

I, especialment, en la necessitat de contemplar interessos diversos i molt sovint contraposats.

Els espais de diàleg i els esforços per trobar solucions que integrin els interessos i les necessitats de tothom es consideren més necessaris que mai

“

“El conflicte és inherent a la política de mobilitat.

No podem pressuposar l’acord”

“

“El Pacte ha estat una eina que articulava la posició dels diferents actors”.

Les persones entrevistades coincideixen en assenyalar que en els darrers anys ha incrementat molt la complexitat dels reptes a afrontar amb les decisions de mobilitat urbana.

Coincideixen en destacar dos factors:

- La **urgència** d’abordar la disminució de les emissions per abordar el canvi climàtic.
- L’increment de **les expectatives i aspiracions** de la ciutadania en relació a la qualitat de l’espai urbà (soroll, contaminació).

I assenyalen que l’increment d’aquesta complexitat fa necessari augmentar també els esforços de diàleg per a identificar solucions que intentin integrar els interessos i les necessitats de les diferents parts.

Aquesta major complexitat requereix també millorar la qualitat del coneixement i la informació que ha de fonamentar la presa de decisions

“

És un espai per a identificar i conèixer les diferents necessitats, demandes, sensibilitats en relació als temes de mobilitat.

Aquesta informació és molt valuosa per a la planificació de polítiques.

Hi ha acord en assenyalar que els marc de treball del Pacte poden ser una gran eina per a recollir el coneixement que tenen els diferents actors sobre la realitat.

Aquesta informació és clau per millorar la viabilitat de les accions, identificar riscos i costos, valorar diferents alternatives i, en definitiva, millorar la qualitat de les decisions i els plans.

“Els espais de diàleg han facilitat un millor coneixement sobre els problemes a resoldre i les possibles propostes alternatives”.

En els darrers anys però, el Pacte no ha complert aquestes expectatives

“

En els darrers anys aquest espai ha perdut alguns de les qualitats que tenia inicialment.

El Pacte no ha estat l'eina útil que la ciutat necessita

Malgrat el convenciment de la seva importància i necessitat, també hi ha una gran coincidència en destacar que en les darrers anys el Pacte no ha estat “l'eina útil” que la ciutat requereix. “Els valors del Pacte s'han desnaturalitzat”.

Hi ha coincidència en assenyalar:

- La **polarització de les actituds i posicionaments** que ha comportat que alguns dels membres del Pacte s'hagin sentit molt exclosos. “Hi ha hagut molta tensió” “Ha augmentat la crispació”. “Tots hi hem anat amb una motxilla molt carregada amb les nostres pròpies conviccions”
- La **pèrdua de pes específic de la política de mobilitat** front a altres polítiques. (Les principals decisions que han afectat a la mobilitat no s'han generat a l'àrea de mobilitat, sinó a altres departaments municipals zona de baixes emissions, superilles, urbanisme tàctic...).
- Les **disfuncions en relació a les formes de funcionament**, els formats i els objectius dels processos de treball.

Alguns dels aspectes en els que coincideixen les persones entrevistades:

- **L'aproximació "Decidir, presentar i defensar".**

Una de les principals crítiques que comparteixen la majoria d'entrevistats és la percepció que la presentació d'iniciatives i projectes en el marc del Pacte es considera un "tràmit necessari" i no tant un procés volgut, generat des del convenciment de la seva utilitat en millorar la qualitat de les decisions i les polítiques.

("Les reunions han estat un tràmit formal, previ a la presentació pública").

"Venen a presentar allò sobre el que ja han pres les decisions

"No hauria de ser un òrgan per a "validar" decisions o regulacions que ja s'han elaborat".

- **El deteriorament de les vies de diàleg i relació** amb els responsables i referents del govern municipal.
- **El procés d'ampliació dels membres.** "S'ha donat molta veu a organitzacions sense pes específic". "Les organitzacions que representem els sectors econòmics ens hem sentit molt relegats o no ens hem atrevit a parlar".

Amb perspectiva de futur...

Hi ha una gran coincidència en destacar que el canvi de govern pot suposar una oportunitat per a recuperar i enfortir el diàleg

“

El diàleg és el valor a preservar.

“

El Pacte és l'espai a ón trobar-se, intercanviar opinions, confrontar coneixements i anàlisis

Ha de ser un espai per a treballar i buscar solucions als problemes de mobilitat.

Amb perspectiva de futur...

Es destaca que cal preservar i potenciar el Pacte com un espai per a

- **Treballar i buscar solucions als problemes de mobilitat.** “Marcs de treball efectius i pràctics”. “En el moment oportú; amb els interlocutors necessaris, i amb els processos adequats per a cada propòsit”.
- **Informar, compartir i donar a conèixer la realitat de la ciutat:** informació sobre la qualitat de l’aire, els flux de vehicles, la velocitat, l’accidentalitat... “Són dades que cal compartir. Cal explicar la realitat: “Hem de saber què passa amb la ciutat”.
- El Pacte com un espai per a **facilitar les relacions formals però també informals entre els agents, les organitzacions i les institucions.** Facilitar les relacions i el coneixement de les diferents organitzacions (els seus representants, els posicionaments, opinions, interessos i necessitats).

Recomanacions i propostes

02

“

El conflicte és inherent a la política de mobilitat.

No podem pressuposar l'acord. Però es pot treballar per aconseguir solucions que siguin acceptables per a una gran majoria”

▪

La planificació de la mobilitat ha de tenir en compte i articular una gran pluralitat d'interessos, demandes i necessitats.

Com subratlla una de les persones entrevistades: “El conflicte és inherent a la política de mobilitat. No podem pressuposar l'acord”

És per això que, tant important com el rigor tècnic ho és fer un esforç de diàleg -orientat a la construcció d'acords amplis- amb tots aquells agents (institucionals, econòmics, socials) de la ciutat.

El Pacte pot recuperar aquesta vocació: Una eina per facilitar diàlegs i construir polítiques d'ampli acord.

Front al “decidir, anunciar, defensar” proposem acompanyar i fonamentar les polítiques de mobilitat amb el que anomenem l'estratègia EEI : Escoltar, explicar, implicar

El Pacte com un programa d'iniciatives diverses que comparteixen un propòsit comú:

Ser una eina que concreta l'aproximació "EEI: Escoltar, explicar, implicar" en les polítiques de mobilitat

- **Revitalitzar el Pacte: recuperar la seva funcionalitat com a facilitador del diàleg i articulador d'acords.**
 - Anàlisi compartida de l'estat de la mobilitat. (anual)
 - Programa de Tallers de deliberació .
 - Programa d'activitats de divulgació i intercanvi
- **Emplaçar la revisió en profunditat dels marcs de governança al procés d'elaboració i decisió del PMU.** Caldrà tenir en compte especialment l'articulació de l'escala metropolitana i regional (escales territorial, polítiques sectorials).
- **Complementàriament...** Concretar mesures per a facilitar el diàleg i les relacions –bilaterals- amb les organitzacions del Pacte: interlocució tècnica.

▪

Visió de futur: El Pacte com un programa d'iniciatives que comparteixen un propòsit comú:

Concretar l'aproximació “EEI: Escoltar, explicar, implicar” en les polítiques de mobilitat.
(front al tradicional “decidir, presentar, defensar”)

Projectes tractors per a revitalitzar el Pacte

(recuperar la seva funcionalitat com a
facilitador del diàleg i articulador
d'acords)

Informe de l'estat de la Mobilitat

Tallers de deliberació i anàlisi

Activitats divulgatives i d'intercanvi

Anàlisi compartida de l'estat de la mobilitat. (informe anual)

Que és?

Una diagnosi sobre la situació actual i els problemes a afrontar

Novetats (elements de canvi)

- Incorpora **la visió dels diferents agents:** anàlisi qualitativa (a través d'entrevistes personals amb persones claus o grups focals). Permet:
 - Obtenir una "visió completa" de les percepcions sobre la situació actual i especialment les diferents mesures i estratègies.
 - Identificar els aspectes més rellevants sobre els quals hi ha consens i identificar aquells temes en els quals cal treballar per a aconseguir acords.
 - Augmentar el nivell de coneixement i comprensió mútua dels interessos i posicions de les parts
- **Dades bàsiques (Revisió dels indicadors a incorporar):** Cal incorporar i tenir especialment en compte les diferents escales territorials i específicament la realitat de la ciutat metropolitana. Caldria incorporar informació sobre els impactes de les polítiques (pe. dades de salut)

Tallers de deliberació i anàlisi

En el moment oportú, amb els interlocutors necessaris i amb els processos de treball adequats a cada propòsit.

Que és?

Un procés de treball ad-hoc que integra diferents metodologies i dinàmiques de treball orientat a la construcció d'acords.

Permeten aprofundir en l'anàlisi d'un problema o un tema clau i identificar solucions d'ampli acord sobre les orientacions claus per a afrontar-lo.

Novetats (elements de canvi)

- **Processos de treball ad hoc** (front al funcionament "grups per modes")
 - **En el moment oportú: Abans.** Els Tallers fonamenten i identifiquen les orientacions de les polítiques i decisions. El propòsit es anticipar-nos als debats de futur per construir visió de ciutat sobre aquests.
 - **Amb els interlocutors necessaris:** Incorporant tots els agents amb capacitat d'acció i incidència o afectats.
 - **Dissenyats "a mida" en funció de cada tema:** Amb l'organització i les metodologies que millor faciliten el procés d'escolta i diàleg necessari: Entrevistes personals, grups de treball reduïts, sessions de contrast o enquestes més amples, etc.

Tallers de deliberació i anàlisi

Hi ha temes molt diversos que s'han de parlar des de moltes òptiques "

- Es fonamenten en anàlisis rigorosos (identificar i sistematitzar la informació i el coneixement més rellevant sobre el tema) però incorporen també l'anàlisi de la visió i la percepció que els diferents agents tenen sobre aquesta mateixa realitat per tal d'identificar necessitats, preocupacions, explorar opcions i alternatives
- Incorporen les tècniques per a la prevenció i transformació de conflictes al llarg de tot el procés (disseny dels marcs de treball, anàlisi dels temes, formes de conducció de reunions, elaboració de les actes i informes..)
- Programació variable: Els temes que centraran els Tallers es defineixen anualment. La C. Permanent prioritza una relació de temes a abordar des d'aquesta aproximació (a proposta de la secretaria tècnica).

Tallers de deliberació

- Exemples de temes que podrien centrar els Taller
 - Envelliment i mobilitat
 - Comerç on line i mobilitat sostenible.
 - Comerç urbà i mobilitat
 - Distribució urbana de mercaderies en el nou centre de Barcelona (Eixample / ciutat vella)
 - Distribució urbana de mercaderies en els nuclis històrics
 - Mobilitat escolar

Programa d'activitats divulgatives i d'intercanvi

*El dinar de nadal, la recepció de la
Mercè, les reunions informatives
de les obres a l'estiu contribuïen
"l'harmonia" del Pacte.*

"si hem d'aportar hem de saber"

Que és?

Un conjunt d'activitats diverses – conferències, col·loquis, visites- que tenen com a propòsit facilitar oportunitats d'aprenentatge i relació. Generar una cultura comú sobre temes d'interès (noves aproximacions i alternatives, etc.)

Novetats (elements de canvi)

- Incorporar, **deliberadament**, activitats per a facilitar les bones relacions entre les persones que representen i formen part organitzacions del Pacte. Facilitar el coneixement interpersonal i la generació de confiança.

Persones entrevistades

03

Gremi de Garatges de Barcelona i Província	Xavier Ferrer
ADISCAT – As. Empr. Logíst. Distrib. Begudes i Alimentació Cat.	Andreu Galindo
ASTAC – Asociación de Transportistas Agrupados Condal	Evaristo Magaña
Barcelona Oberta. Unió d'Eixos Comercials Turístics	Nuria Paricio
FECAV – Federació empresarial Catalana Autotransport de Viatgers	Mireia Ruiz
Barcelona Camina – Associació pels Drets del Vianant	Emeka Okpala
Gremi del Motor	Joan Blancafort
Persones expertes	Miguel Angel Moll
Persones expertes	Carme Ruiz
Ajuntament de Barcelona	Adria Gumila
Ajuntament de Barcelona	Sonia Frias

Aclariments

Què significa aplicar les tècniques per a la prevenció i transformació de conflictes en totes les activitats:

- Incorporar en l'anàlisi dels temes claus a treballar:
 - Anàlisi dels conflictes latents o presents (a partir de fonts secundàries (informacions recollides en els mitjans de comunicació):
 - Anàlisi de la perspectiva de les parts : La posició de les parts ; l'interès (més enllà de la posició), la legitimitat que sustenta la seva posició i les opcions d'acord.

Però també:

- En l'elaboració d'actes i informes:. Posar de manifest i emfatitzar els punts d'acord, facilitar la comprensió dels interessos de totes les parts, reflectir la informació clau de la forma més comprensible, menys agressiva i més acceptable pels participants
- En el disseny dels marcs de treball i les metodologies que s'utilitzen per a dinamitzar-los: nombre de participants, tècniques de dinamització de grup, garantir un diàleg fluid i respectuós amb tothom.

Escoltar

- Identificar i conèixer els interessos legítims, necessitats, preocupacions dels diferents sectors (institucions i organitzacions afectades o amb capacitat d'acció i incidència per un projecte o un tema) a les que necessàriament cal tenir en compte

Explicar

- Facilitar a las persones informació rellevant, de forma comprensible.
- Emmarcar i donar a conèixer possibles actuacions: (Perquè es proposa. Quines experiències similars hi ha en el nostre entorn i quins resultats han obtingut).

Implicar

- Recollir, analitzar i treballar aquelles propostes i mesures que permeten integrar i donar resposta als interessos necessitats i demandes expressades